

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

ÖPPNA HJÄRTAN MEN STÄNGDA DÖRRAR?

-En idéanalys med fokus på samstämmigheten mellan framtidsprogram och faktisk politik, med utgångspunkt i migrationspolitik.

TILDE THÖLIN

Kurs: Statsvetenskap 61-90, SKA207

Högskolepoäng: 15 hp

Program: Statsvetarprogrammet

Handledare: Lotta Gröning

Examinator: Terence Fell

Datum: 2021-05-31

ABSTRACT/SAMMANFATTNING

Denna uppsats har undersökt hur framtidsprogrammen hos två av de traditionellt största partierna i Sverige, Moderaterna och Socialdemokraterna, förhåller sig till idéerna som partierna presenterar i dagens läge. En avgränsning jag gjort är att endast analysera tankarna som representerar migrationspolitiken. Migrationspolitik har blivit en viktig fråga för väljare, och därav även för partierna, de senaste åren vilket kan antas bero på flyktingströmmarna till Europa, samt Sverigedemokraternas restriktiva migrationspolitik. Syftet med uppsatsen var att se hur samstämmigheten mellan framtidsprogram och faktisk politik såg ut, detta för att i sin tur se om partier agerar ideologistyr, opinionsstyr eller med konsensus. Materialet jag använt mig av är Moderaternas idéprogram och Socialdemokraternas partiprogram, och analyserat dessa mot vad som presenteras på partiernas hemsidor under "vår politik", ett antal nyhetsartiklar från partiernas hemsidor samt en del ur en partiledardebatt. Analysen är genomförd med metoden beskrivande idéanalys. Vad som framgick av resultatet var för det första att samstämmigheten inte var särskilt god mellan framtidsprogram och faktisk politik, då framtidsprogrammen visade en öppen och positiv syn på migration medan dagens politik pekade på det motsatta. Detta ledde i sin tur till resultatet att det verkar som partierna agerat till följd av opinion och inte av ideologiska motiv. Då det fanns flera resultat som även visade att partierna höll med varandra verkade partierna dessutom agera utifrån en konsensus. Slutsatserna av denna uppsats är att partierna i dagens läge inte följer vad de i teorin är tänka att följa. Detta kan ses som något som skett på grund av att andra motiv är ideologiska spelar en övervägande roll när partierna fattar beslut.

Keywords/Nyckelord: Framtidsprogram, Ideologiska motiv, Migrationspolitik, Moderaterna, Socialdemokraterna

INNEHÅLL

1	INLEDNING	9
1.1	Bakgrund	10
1.1.1	Synen på migration i Sverige och övriga Europa	10
1.1.2	Sverigedemokraternas inverkan på migrationspolitiken	12
1.1.3	Partiernas storlek mellan 2010 och idag	13
1.2	Syfte och frågeställning	13
2	TEORI	14
2.1	Hur ser ideologins roll ut för partier?.....	14
2.2	Konsensus inom postpolitik	15
2.3	Opinionens roll för partierna.....	15
2.4	Hur ett parti agerar i fråga mellan ideologi och opinion.....	16
3	METOD OCH MATERIAL	18
3.1	Tillvägagångssätt, urval och avgränsning	18
3.2	Idéanalys.....	19
3.3	Operationaliseringar	20
3.3.1	Validitet och reliabilitet	21
3.4	Analyschema och jämförelsepunkter	22
3.4.1	Databearbetning.....	24
3.4.2	Visuell framställning av analyschemat.....	24
3.5	Källdiskussion	25
3.6	Metoddiskussion	25
4	RESULTAT	27
4.1	Moderaterna.....	27
4.2	Socialdemokraterna.....	29
4.3	Resultatanalys	32

4.3.1	Resultatanalys-hur ser samstämmigheten ut mellan Moderaternas framtidsprogram och dagens politik	33
4.3.2	Resultatanalys-hur ser samstämmigheten ut mellan Socialdemokraternas framtidsprogram och dagens politik	34
4.3.3	Resultatanalys- kan agerandet ses som ideologi- eller opinionsstyrt?.....	36
5	DISKUSSION	37
5.1	Fortsatt forskning	40
6	SLUTSATSER.....	41
	REFERENSER.....	42

TABELL- OCH FIGURFÖRTECKNING

Tabell 1	Visuell framställning av analyschemat	24
Tabell 2:	Resultatanalys	32

DEFINITIONER

Definition	Beskrivning
Framtidsprogram	Enligt Herbert Tingsten det politiska program som syftar att spegla ideologi, genom att måla upp grundläggande- och utopiska idéer som partiet står för (Lundborg, 1991, s.111). I denna uppsats är framtidsprogrammen Moderaternas idéprogram och Socialdemokraternas partiprogram.
Taktiska motiv	Herbert Tingsten beskriver det som att hitta frågor inom politiken som stimulerar intresse och anslutningen, och använda avpassade reformförslag som ett sätt att vinna väljargrupper (Lundborg, 1991, s.111). (I uppsatsen används begreppet opinionsfråga synonymt med detta).

1 INLEDNING

Få frågor har uppmärksammats på samma sätt som migrationsfrågan gjort under det senaste årtiondet, åtminstone i min mening. Dels har vi sett Sverigedemokraterna (SD) både passerat riksdagsspärren och växa till ett av partierna som erhåller flest röster (SVT, 2019). Förutom det har SD onekligen bidragit till att lyfta upp frågor kring migration och invandring inom den politiska debatten. Dessutom kulminerade flyktingströmmarna till Europa, och inte minst Sverige, under 2015 (Migrationsverket, 2020), vilket även det bidragit till att ett stort fokus inom politiken lagts på frågor som rör just migration. Dessa faktorer har väckt ett intresse hos mig för att se om, och i sådant fall hur, detta kan ha påverkat idéerna hos de traditionellt stora och väletablerade partierna Moderaterna (M) och Socialdemokraterna (S). Under den tidigare moderata partiledaren Fredrik Reinfeldts tid artikulerades önskingar om att öppna våra hjärtan för migranter, med en migrationspolitik som kan beskrivas som både generös och förenlig med invandring (Karlsson & Eriksson, 2014). Moderaternas nuvarande idéprogram som är från 2011 uppvisar även det ett fokus på den mänskliga rättigheten att få emigrera. Till exempel uttrycks däri en önskan om en ”svensk dröm” med respekt för olikheter och trygghet för dem som behöver (Ansvar för hela Sverige, 2011, s.17). I Socialdemokraternas partiprogram från 2013 går det bland annat att läsa att socialdemokratins demokratisyn inte har några nationsgränser (Ett program för förändring, 2013, s.5). Micheletti menar att det viktigaste dokumentet partierna har är parti-, idé eller principprogrammet, då det förmedlar partiets samhällssyn (Jansson m.fl., 2018, s.16). Ett sådant program menar jag alltså kan beskrivas som det underlag som vägleder politiska beslut, och i praktiken bör den förda politiken överensstämma med idéerna i ett sådant program.

Själva problemformuleringen med denna uppsats, eller fenomenet som ska undersökas, är därav hur partier agerar i idéen och den praktiska politiken. Finns det motsträvigheter mellan idén som dessa partiers migrationspolitik i teorin ska grunda sig på och det praktiska? Detta skulle i sådant fall indikera en diskrepans mellan idéer och praktik. En sådan diskrepans menar jag skulle visa på en otydlighet i budskap, samt något som potentiellt kan skapa osäkerhet bland väljare. Om partier inte håller sig till idéerna som ska vägleda dem, hur ska vi då som medborgare kunna veta vad vi kan förvänta oss?

I min mening kan detta ses som en studie där partiets ideologiska mål och drivenhet (vilket idéerna i idé- och partiprogrammen symboliserar) testas mot tankarna om att partier skulle vara styrda av opinionen, eller av något annat. Förhoppningen med uppsatsen är att denna ska kunna bidra till forskningen genom att utröna om det råder en samstämmighet mellan framtidsprogram och partiernas nuvarande politik. Detta kan i sin tur ses som ett bidrag till att undersöka om partier gör det de uttrycker att de ska göra.

1.1 Bakgrund

För att få förståelse över själva bakgrunden till varför jag anser att det är intressant att undersöka hur migrationsfrågan skildras i idé- eller partiprogrammet, jämfört med hur partierna idag skildrar migrationsfrågan, anser jag att en beskrivning över vilka trender och tankar kring migration i Sverige och Europa som uppvisats under denna tid är nödvändig. Detta för att visa faktorer som kan ha spelat in, men framförallt för att belysa att migrationsfrågan har kommit att bli en viktig fråga för att partierna ska attrahera väljare. Jag kommer även redogöra kort om statistik över hur stora partierna varit mellan valet 2010 och idag, samt skildra hur Sverigedemokraterna förväntas ha påverkat migrationspolitiken.

1.1.1 Synen på migration i Sverige och övriga Europa

Czaika och Di Lillo skriver att antalet invandrare gör att populationen i europeiska länder konstant växer. I januari 2015 var det nära 35 miljoner som var födda utanför Europa som levde i ett EU-land (Czaika & Di Lillo, 2018, s.2453). Samtidigt har partier med en anti-migrationsagenda ökat och breddat sitt stöd inom Europa. Som en konsekvens av denna ökning menar författarna att andra partier har omformulerat sin migrationspolitik, och stramat åt den. Ett exempel som författarna ger på detta är Socialdemokraterna som de menar agerat på just detta vis, trots att Sverige har en historia av en liberal och öppen syn på migration (Czaika & Di Lillo, 2018, s.2453–2454). Författarna benämner detta som en politisk backlash, och menar att migrationsfrågan har blivit föremål för något som kopplas till att invandrare utgör ett hot mot landets ekonomi, kultur och framtid (Czaika & Di Lillo, 2018, s.2454). Sandberg och Demker menar att den svenska opinionen som helhet blivit mer generös till invandring sedan 1990-talet. Det enda partiet i Sverige som skiljer sig i synen på migration menar författarna är Sverigedemokraterna, som alltså är det enda parti, enligt författarna, som har en tydlig restriktiv syn på migration (2014, s.75).

Fernández poängterar att Sverige har en lång historia av att förespråka internationell solidaritet och liberal universalism, vilket författaren menar även visat sig i Sveriges öppna inställning till både migration och flyktingmottagande (Gózdziak, 2020, s.220). Enligt författaren blev dock denna inställning testad år 2015 på grund av det stora flyktingmottagandet (Gózdziak, 2020, s.220–221). En månad innan riksdagsvalet år 2014 höll den dåvarande statsministern, tillika partiledaren för M, Fredrik Reinfeldt ett tal som uppmanade svenska medborgare att ”öppna era hjärtan” för migranterna. Detta tal menar Fernández bidrog till att partiet tappade 8 procentenheter av deras väljare till det, enligt författaren, populistiska partiet Sverigedemokraterna (Gózdziak, 2020, s.227). År 2017 menar författaren att M:s förra partiledare Anna Kinberg Batra började visa tendenser till att samarbeta med SD, tendenser som efterträdaren Ulf Kristersson sedan utvecklade vidare. Enligt Fernández var det runt dessa år som Moderaterna började röra sig mot ett mer nationalistiskt håll, på en skala mellan nationalistisk och kosmopolitisk (Gózdziak, 2020, s.230). Även om Sverige och den svenska befolkningen generellt haft en positiv inställning till invandring så lyfter Kokkonen upp ytterligare ett faktum, nämligen att det alltid funnits en stark invandringskritisk opinion. Kokkonen förklarar att år 2012 uppgav 45% att de tyckte att det var ett bra förslag att ta emot färre invandrare (Kokkonen, 2015, s.32). Jag tolkar författaren som att det därför alltid funnits ett stöd hos den svenska befolkningen för en restriktiv migrationspolitik.

I Novus undersökning för april 2021, där det presenteras resultat för vilka som är de viktigaste frågorna för svenska folket, framkommer det att ämnet ”invandring/integration” hamnar i toppen. Det framkommer även att det är en fråga som förväntas fortsätta vara i toppen, samt öka i antal som ser det som den viktigaste frågan (Novus, 2021, s.1). Oscarsson m.fl. menar att en kulturell värdedimension blivit alltmer påtaglig för de svenska riksdagspartierna. I den kulturella värdedimensionen menar författarna till exempel att frågor som rör flyktingmottagande hamnar. Denna dimension menar författarna gjorde sig särskilt tydlig mellan åren 2014–2018, och enligt deras undersökning har Moderaterna blivit mer restriktiva än tidigare i synen på flyktingmottagande (2021, s.12). De sakpolitiska frågorna som tidigare dominerade riksdagsdebatten har förskjutits till att handla om migration och integration. Dessutom hävdar författarna att det går att se att partier polariserar sig, alltså uttrycker motsatta åsikter. Detta menar författarna har att göra med att partier omsorterar sig på den politiska skalan, och i visst avseende är detta något som görs i affekt (Oscarsson m.fl., 2021, s.13). Synen på migration och olikheterna som det medför mellan människorna i samhället i avseende etnicitet, kultur och religion började möta visst motstånd i Europa redan i början av 2000-talet (Vertove & Wessendorf, 2010, s.1).

Vertove och weesendorf menar att det verkar uppstått en samstämmighet i de västerländska länderna kring att multikulturism är något som kritiserats istället för att förespråkas som tidigare. Författarna anser att vissa värden som begreppet multikulturism står för uttrycks inom begreppet integration, men att ett tydligt avståndstagande börjat ske mot begreppet i sig. De menar att detta inte nödvändigtvis betyder att Europa blivit mer rasistiskt. Dock menar författarna att denna ändring har hjälpt partier med en sådan agenda i debatten. Dessutom påpekar författarna att även om inga större förändringar i partiernas policy skett så är det tydligt att det politiska klimatet börjat tala i negativa termer kring flyktingar, migration och asylsökande (Vertove & Wessendorf, 2010, s.26–27).

1.1.2 Sverigedemokraternas inverkan på migrationspolitiken

Magnusdottir förklarar att det svenska politiska landskapet ändrades drastiskt när SD kom in i riksdagen, något som även gav flera konsekvenser på den svenska politiken och samhället. Alla riksdagspartier enades till att ingen skulle samarbeta med SD på grund av deras restriktiva migrationspolitik, och att de därför skulle försöka frysa ut dem (Magnusdottir, 2016, s.100). Denna strategi menar författaren dock inte gav den effekten de hoppades på då förtroendet och stödet för SD istället växte (Magnusdottir, 2016, s.101). Indirekt sattes migrationsfrågor högt upp på agendan vid december 2014 då riksdagspartierna inte kunde enas om budgeten utan att ta stöd från SD. Det var då partierna förstod vikten av migrationspolitik för folket, enligt författaren (Magnusdottir, 2016, s.104).

På Sverigedemokraternas hemsida beskriver partiet att de vill bygga om den svenska migrationspolitiken från grunden, då de menar att det senaste decenniet inneburit en ansvarslös migration som haft en rad negativa konsekvenser på samhället. Till exempel menar de att den lett till ett splittrat samhälle, en urholkad välfärd och en äventyrad trygghet för befolkningen. Den äventyrate trygghet anses bland annat bero på att personer vistas i Sverige illegalt (i ett skuggsamhälle). Men det sägs även bero på att oroligheter, våldtäkter och medborgare som är aktiva i terrornätverk är så pass förekommande att Sverige blivit kända för dessa problem internationellt (Sverigedemokraterna, u.å.). Kokkonen menar att det finns olika strategier för att bemöta invandringskritiska partier. En strategi är att isolera, vilket författaren menar att de svenska riksdagspartierna gjorde innan SD kom in i riksdagen. Då började de istället ignorera SD genom att försöka förhindra deras inflytande, vilket Magnusdottir ovan var inne på. Den sista strategin handlar om att anpassa sin migrationspolitik av förhoppningen att väljare då ska välja det partiet istället för det invandringskritiska (Kokkonen, 2015, s.34).

Författaren gör bedömningen att även om SD fått ökat väljarantal finns det inget som tyder på att de andra partierna skulle göra avsteg från den liberala migrationspolitik som började uttryckas år 2011 (Kokkonen, 2015, s. 37).

1.1.3 Partiernas storlek mellan 2010 och idag

I riksdagsvalet 2010 fick S och M ungefär lika många röster, då S fick 30,66 % och M 30,06% vilket gjorde dem till de två partierna med flest röster. I nästkommande val ökade S till 31,01%, medan M backade till 23,33% (Valmyndigheten, 2019). År 2018 backade M ytterligare till 19,84 %, även S backade i detta val men till 28, 26% (Valmyndigheten, 2020). I Demoskops väljarbarometer för mars 2021 noteras det att S och M åter är jämna då S visar på 24, 2 % och M 24,5 %, vilket dessutom påpekas är det högsta uppmätta resultatet för M sedan 2016 i en väljarundersökning. Bland väljarna som gått till M kommer de i första hand från Kristdemokraterna och i andra hand från Liberalerna och SD. Flera av väljarna som lämnat S och gått till Vänsterpartiet har gjort det för att de anser att S gått för långt mot mitten av den politiska skalan (Demoskop, 2021).

1.2 Syfte och frågeställning

Som tidigare nämnt ämnar denna uppsats att undersöka hur Moderaternas och Socialdemokraternas migrationspolitik, såsom den beskrivs i det nuvarande idéprogrammet och partiprogrammet, kan anses vara förenlig med hur frågan bedrivs i den faktiska politiken idag. Precis som jag nämnde i inledningen och i bakgrunden finns det ett antal faktorer som kan ha påverkat denna fråga över denna tidsperiod. Syftet med denna uppsats är att undersöka *om* eller *hur pass* relevant idé- och partiprogrammets grundläggande tankar och idéer är för hur partierna talar om migration i dagens läge. Detta för att se om partierna agerar i den faktiska politiken såsom idéerna framställs i idé- och partiprogrammet, vilket är tänkt att vara vägledningen för politiken. Frågeställningarna som ska besvaras genom denna uppsats är därför:

1. Givet Sverigedemokraternas intåg i svensk politik, har en diskrepans mellan Moderaternas samt Socialdemokraternas framtidsprogram och nuvarande migrationspolitik skett? På vilka sätt?
2. Har partierna agerat ideologystyrt, med konsensus, eller opinionsstyrt i migrationsfrågan?

2 TEORI

Den första teorin som presenteras menar jag ger en indikation på vad jag kan förvänta mig få för resultat på min frågeställning, då den förklarar hur partier agerar i frågan mellan just ideologiska idéer och den faktiska politiken. Alltså ser jag det som att den teorin är vad som prövas, fast i ett annat sammanhang. Därefter ger den andra teorin både förstärkning till den första teorin, samt fördjupning. Den tredje teorin visar på brister partierna i undersökningen haft inom de tre politiska arenorna, vilket jag anser kan bidra med värdefull information kring varför det eventuellt skulle råda en diskrepans i migrationsfrågans idéutformning och dagens politik. Jag väljer att kalla dessa tre teorier för teoretisk referensram, och de presenteras under punkt 2.1, 2.2 och 2.3. Därtill anser jag att vissa teorier som kan förklara hur partier bör agera för att erhålla väljare även bör redogöras. Detta då jag anser att dessa punkter kan förklara om det kan ses som nödvändigt för partier att agera på ett visst sätt. Dessa teorier menar jag förstärker det som jag lyfter upp på den första teorin.

2.1 Hur ser ideologins roll ut för partier?

Den teoretiska referensramen som denna uppsats utgår ifrån är främst inhämtad från Herbert Tingstens ideologi- och religionskritik såsom den presenteras av Lundborg (1991). Det centrala för denna uppsats är närmare bestämt Tingstens teori om att ideologierna har slutat spela roll för hur de politiska partierna bedriver sin politik. Tingsten menar att partierna blivit en del av något han benämner som en ”överideologi”, där partier håller med varandra om det mesta. Konsekvensen av detta, enligt Tingsten, är att frågor som skapar debatt endast blir ett verktyg för att kunna nå makt. Därav blir det väsentliga för partierna taktiska motiv som ska kunna hjälpa dem att uppnå detta. Det som Tingsten menar att partier gör i ett sådant läge är att de överger att handla utifrån ett framtidsprogram, för att istället rikta in sig på särskilt intressanta frågor för folket. Dessa frågor syftar framförallt till att skapa ett intresse för partiet och locka till sig väljare. Tingsten nämner att väljargrupperna som has i åtanke vid detta är de väljare som är missgynnade eller missnöjda. Detta agerande menar Tingsten handlar om att tillfredsställa medborgare för att vinna röster i nästa val, och på så sätt kunna nå makten (Lundborg, 1991, s.110–111). Tingsten använder begreppet ”servicedemokrati”, som han sin tur lånar från Jörgen Westerståhl, som benämning för partiets benägenhet att agera endast för att tillfredsställa medborgare (Lundborg, 1991, s.111). I servicedemokratin förklarar författaren att Tingsten menar på att partierna gör allt för att sälja sin vara (politik). Därför blir budskapen enklare och mer marknadsmässiga (Lundborg, 1991, s.111). Sammanfattningsvis är det centrala att partier använder sig av taktiska motiv som ersätter ideologiska motiv som mer kan ses som en vision.

Detta är åtminstone min tolkning av Tingsten genom Lundberg. För att applicera denna teori på mitt fall av samstämmigheten mellan framtidsprogrammen och faktisk politik innebär det alltså att framtidsprogrammet (idéprogrammet och partiprogrammet i detta fall), inte skulle vara särskilt vägledande och istället ska taktiska motiv, det vill säga en mer restriktiv syn på migration, framträdas i politiken (i teorin).

2.2 Konsensus inom postpolitik

Precis som jag nämnde ovan utgår Herbert Tingsten från att samhället hamnat i ett läge där ideologier inte längre spelar någon roll för partierna. Närmare bestämt menar Tingsten på att partierna är del av en ”överideologi” där de håller med varandra om det mesta, och att det är i dessa lägen som de använder opinionsfrågor som ett sätt att få väljare. För att påvisa detta faktum vill jag därför även applicera ytterligare en, och mer nutida, teoretiker som delar denna tanke. Mouffe påstår att det är utan tvekan att gränsen mellan höger och vänster i politiken har blivit allt otydligare. Därav talar Mouffe om att vi lever i en postpolitisk vision, vilket då beskrivs som ett tillstånd där traditionella partier avideologiserats för att istället försöka nå konsensus med andra partier (Mouffe, 2008, s. 67). Denna konsensus, där traditionella partier drar sig inåt mitten och håller med varandra, menar Mouffe skapar ett politiskt missnöje hos väljarna då de inte får en tydlig distinktion för vad partierna står för (Mouffe, 2008, s.68–69). Författaren påpekar att det är föga förvånande att partier som har en tydligt åtskild politik från partierna som endast ser den nyliberala globaliseringen som en sanning, lockar väljare från dessa (Mouffe, 2008, s. 72). För att klargöra vilken politik som lockar i det postpolitiska samhället menar Mouffe att det är högerpopulismen (2008, s.68–69). Betydelsen för Mouffe och begreppet konsensus för min uppsats ser jag därför som att den kan användas för att se om mina valda partier försöker nå konsensus med varandra, eller SD för den delen, eller om de lyckas hålla kvar vid sin ideologiska linje.

2.3 Opinionens roll för partierna

Hinnfors och Sundström hänvisar till Gunnar Sjöbloms teori om att partier i ett flerpartisystem (vilket Sverige har), har som generellt och övergripande mål att maximera inflytande på tre arenor. Dessa beskrivs som den parlamentariska arenan (vilket innebär att partiet maximerar sitt inflytande), väljararenan (att partiet maximerar röster), interna arenan (att partiet har stöd från medlemmarna) (Hinnfors & Sundström, 2015, s.122–125). Sjöblom menar på att alla tre arenor innehåller dilemman, till exempel kan en prioritering på en arena leda till att inflytandet minskar på ett annat.

Ett exempel på detta förklarar Sjöblom kan vara ett beslut att ingå i en koalitionsregering, det kan innebära maximering av parlamentariskt inflytande men eventuellt konsekvensen att det interna eller väljararenan tappar förtroende (Hinnfors & Sundström, 2015, s.125). Hinnfors påstår att S sedan 1990-talet blivit alltmer ideologiskt vilna. Med det menar författaren till exempel att vid resursproblem har det blivit de ideologiska målen som hamnat i skymundan (Hinnfors, 2015, s.140). På väljararenan menar författaren att S hade brister runt 2013–2014 med att nå ut med deras budskap. Vid samma tidpunkt menar Hinnfors att det även var otydligt på den parlamentariska arenan för S, då partiet ändrade strategi kring huruvida blockpolitik var något de ville delta i. På den interna arenan menar Hinnfors att de inför valet 2014 lyckades lugna ned läget inom partiet genom att byta ut flera poster (Hinnfors, 2015, s.150).

Moderaternas brister inom väljararenan kan bland annat förklaras genom att partiets förda integration- och flyktingpolitik kan ha bidragit till att väljarna omstrukturerade sig till SD (Ekengren & Oscarsson, 2015, s.155). På den interna arenan menar författarna att idéutvecklingen som Fredrik Reinfeldt var med och bidrog till kritiserades, bland annat var just synen på flyktingmottagande en punkt där det rådde osämja inom partiet (Ekengren & Oscarsson, 2015, s.160). Ekengren och Oscarsson poängterar att M bytte ut flera nyckelpositioner, bland annat partiledare, efter valet 2014. De menar att ett partiledarbyte vid kombination med ett valnederlag (vilket de menar att M:s val 2014 bör ses som) kan indikera att det då finns förutsättningar inom den interna arenan för att omformulera ideologisk framtoning (2015, s.162). Befarande den parlamentariska arenan mellan 2010–2014 menar Ekengren och Oscarsson att Moderaterna tvingades till kompromisser i till exempel migrationspolitik där de gick miljöpartiets mer öppna migrationspolitik till mötes (2015, s.166). Författarna belyser det faktum att bristerna inom dessa tre arenor satt press på förändring, och att det kan finnas skäl för partiet att se över sin migrationspolitik då de tenderat att tappa väljare till SD (2015, s.166).

2.4 Hur ett parti agerar i fråga mellan ideologi och opinion

Politiska partier i en demokrati menar Downs agerar på ett sätt som maximerar väljare. Detta gör de genom att formulera handlingsprogram som ska hjälpa dem att vinna röster, och därtill makten. Downs menar alltså att partierna inte hamnar vid makten för att få genomföra sina handlingsprogram, utan att de endast ser det som ett medel för att de ska få väljare. Att vinna val menar författaren är som en biprodukt av partimedlemmarnas privata motiv, vilka är pengar och en maktposition (Downs, 1957, s.137).

Angelo Panebianco är inne på ett liknande spår som Downs. Panebianco menar att partier kan ses som en slags organisation, och något som författaren menar är gällande för alla sorts organisationer är att de försöker garantera eller öka den sociala kontrollen för dem som leder organisationen. Detta är något som Panebianco kallar för makt. Bibehållandet av makten ses som en inneboende konflikt inom alla organisationer (Panebianco, 1988, xii-xiii).

Pennings m.fl. menar att det finns tre olika teorier som förklarar hur ett parti agerar i fråga mellan ideologi och opinion, där Downs synsätt ovan utgör den ena teorin. Där menar Pennings att utgångspunkten är att partier inte är ideologisk drivna, utan just att syftet är att föra en politik som maximerar väljare och därför anpassar de sig efter väljarnas preferenser (Pennings m.fl., 2006, s.24). Den andra teorin enligt författaren är "Saliency-modellen" vilken utgår från att partier är ideologiskt drivna, vilket gör att det går att förutspå en ideologisk fasthet i politiken som inte påverkas av opinion och väljarpreferenser (Pennings m.fl., 2006, s.24). Den sista teorin är en kombination av de nyss nämnda teorierna och i den utgår man från att både ideologi och väljarpreferenser spelar in när partier fattar beslut (Pennings m.fl., 2006, s.24).

3 METOD OCH MATERIAL

Denna uppsats bygger på den övergripande metoden kvalitativ textanalys. Esaiasson m.fl. menar att en kvalitativ textanalys är lämplig att använda då man är intresserad av helheten i en text, och mer specifikt när man är av uppfattningen att vissa delar i en text är viktigare än andra. På grund av detta kan det väsentliga i en text endast tas fram genom intensiv läsning och med hjälp av analytiska verktyg som kan sortera in delarna, enligt författarna (Esaiasson m.fl., 2017, s.211). Då min uppsats ämnar undersöka hur idéerna som framställs stämmer överens med hur politiken presenteras idag, menar jag på att den kvalitativa textanalysen är den mest lämpliga metoden att använda. Detta med anledning av att särskilt vissa delar av texterna som används är väsentliga för uppsatsens syfte, och att dessa behöver sorteras med hjälp av just ett analytiskt verktyg. Uppsatsens syfte är att testa om framtidsprogrammen samstämmer med Moderaternas och Socialdemokraternas nuvarande politik, samt att undersöka om partierna agerat med ideologi-, opinionsstyrt eller med konsensus. Utgångspunkten är att migration blivit just en opinionsfråga, vilket jag anser att jag redogjort för i det inledande kapitlet och i teoridelen. På grund av att jag testar en teori på ett empiriskt material anser jag att uppsatsen är teoriprovande. Esaiasson m.fl. förklarar att en teoriprovande studie sätter teorin i fokus och prövar denna mot ett befintligt material. Efter studien kan då teorins riktighet antingen ses som förstärkt eller försvagad beroende på resultatet (2017, s.41).

3.1 Tillvägagångssätt, urval och avgränsning

Fallen för den här uppsatsen är som tidigare nämnt Moderaterna och Socialdemokraterna. Anledningen till att dessa partiers idé och praktik är vad som analyseras är för att dessa historiskt sett varit de två största partierna. Materialet jag använder mig av är dels Moderaternas idéprogram från 2011 och Socialdemokraternas partiprogram från 2013. Anledningen till varför jag tittar på just dessa är för att de programmen i teorin är tänkta att vara vägledningen för hur partiernas politik ser ut nu. Skälet till att det ena programmet jag använder är från 2011 och det andra från 2013 är av den enkla anledningen att denna typ av program inte ges ut samtidigt (till skillnad mot ett valmanifest där det är nödvändigt att presentera ett program till ett visst årtal). Emellertid anser jag att båda programmen ligger nära varandra i tiden, och framförallt gavs de båda ut innan den största flyktingvågen samt innan SD växte stort. Jag är dock medveten om att Moderaterna i skrivande stund arbetat fram ett nytt utkast till idéprogram som förväntas bli gällande senare i år. Dock menar jag på att själva syftet med denna undersökning gör det lämpligt att ändå använda mig av det program som de facto är gällande just nu.

Detta då tankarna som uppvisas i dagens läge är tänkta att vara inspirerande från idéprogrammet som är gällande. För att analysera samstämmigheten med dessa program kommer jag använda de texter som partierna kallar för "vår politik" på respektive partis hemsida. Där kommer jag använda rubrikerna som benämns som migrationspolitik eller asyl- och flyktingpolitik. Anledningen till varför jag anser att "vår politik" kan användas för att titta på den praktiska sidan av migrationspolitiken är för att denna kan ses som vad som gäller för partierna "just nu". För att få en bredare bild än vad som publiceras under "vår politik" kommer jag även ta med de sex senaste nyhetsartiklarna (som har fokus på migration) från respektive parti. Detta är en avgränsning jag gör då jag är intresserad av att få en sådan aktuell bild som möjligt, vilket det senaste som publicerades inom ämnet är.

För ytterligare breddning av dagens politik kommer analysen även inkludera migrationsdelen i Agendas partiledardebatt från den 2 maj 2021. Där är det endast Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven och Moderaternas partiledare Ulf Kristerssons uttalanden som kommer analyseras. Då jag upplever att materialet jag är intresserad av är tillräckligt avgränsat enkom av studiens syfte anser jag att det genomförbart för mig att gå igenom samtlig text. Därav kommer studien inte behöva något urval bland själva texterna, förutom vid nyhetsartiklarna som jag nämnde ovan. Tillvägagångsättet för studien blir alltså att använda mitt avgränsade empiriska material och bearbeta texterna i mitt analyschema, som jag redogör för nedan. När mitt material lagts in i lämplig del av analyschemat kommer jag sedan kunna göra jämförelser, både mellan framtidsprogram och dagens politik, samt mellan partierna.

3.2 Idéanalys

Den kvalitativa textanalytiska metoden jag använder mig av är idéanalys. Vad som räknas som en idé i detta sammanhang är tankekonstruktioner med viss stabilitet och varaktighet (Boréus & Bergström, 2018, s.133). Författarna menar att sådana sorters tankekonstruktioner bland annat innehåller verklighets- och värdeomdömen samt handlingsföreskrifter. Verklighetsomdömet beskriver hur föreställningen om något är, värdeomdömet handlar om moraliska eller politiska föreställningar om hur något borde vara och handlingsföreskrifter innefattar rekommendationer om vad som är lämpligt att göra i ett visst sammanhang (Boréus & Bergström, 2018, s.133–134). En idéanalys kan användas på flertalet sorters texter, men ett exempel som författarna tar upp är just partiprogram och andra texter av partier (Boréus & Bergström, 2018, s.138).

Något som är gemensamt för idéanalyser är antagandet av att språket som används skapar mening, därav poängteras även att varje idéanalys i visst avseende innebär en tolkning från den som genomfört analysen (Boréus & Bergström, 2018, s.139–141). Mer specifikt är det en beskrivande idéanalys som ska genomföras i denna uppsats. I en beskrivande idéanalys är syftet att beskriva idéerna som finns i ett visst material. Ett exempel på hur detta kan göras är genom att jämföra idéer vid en viss tidpunkt, och hur dessa förändras över tid (Boréus & Bergström, 2018, s.141). Detta menar jag är en lämplig metod att använda då jag är intresserad över att titta på hur idéerna kring migration skildras i olika texter, vid olika tidpunkter. En beskrivande idéanalys menar författarna ställer frågor som ”vilka idéer uttrycks i texten”, och ”hur förhåller sig dessa till varandra” (Boréus & Bergström, 2018, s.141). Denna typ av frågor menar jag är aktuella för mitt syfte, som just handlar om att beskriva hur förenligt idéerna är i olika texter och tidpunkter. Boréus och Bergström menar att idéanalysen ställer krav på att en systematik följs vid tolkningarna av texterna, detta innebär till exempel att analysverktyget som används noggrant behöver beskrivas, samt vilka jämförelsepunkter som är gällande (Boréus & Bergström, 2018, s.141). Mot denna bakgrund menar jag att idéanalysens fördel kan ses som att det är ett lämpligt metodval när idéerna ska sorteras fram ur ett material. Nackdelen jag kan se är just att det ställs krav på systematiken när idéerna ska tas fram, och även det faktum att den som genomför analysen oundvikligen gör egna tolkningar av materialet. Analysverktyget som jag kommer använda mig av för att sortera in idéerna, samt jämförelsepunkterna och operationaliseringarna kommer därför redogöras för nedan.

3.3 Operationaliseringar

Operationaliseringarna som görs i en uppsats menar Esaiasson m.fl. har stor betydelse för vilket resultat uppsatsen kommer få (2017, s.56). Det första steget i en operationalisering är en teoretisk definition av begreppet som är väsentligt i fråga, och det andra steget är att tilldela denna definition operationella indikatorer. Esaiasson m.fl. menar att den teoretiska definitionen möjligtvis är enklare att enas om, medan de operationella indikatorerna är desto svårare att vara överens om. Detta beror på att det inte finns några direkta allmänt accepterade operationella indikatorer att utgå ifrån vilket leder till att samma begrepp kan operationaliseras på flera olika sätt (2017, s.56). För att uppnå god validitet vid operationaliseringar menar författarna att den teoretiska definitionen och de operationella indikatorerna bör överensstämma (Esaiasson m.fl., 2017, s.57). Ett begrepp som jag anser behöver operationaliseras i denna uppsats är migrationspolitik. Anledningen till det är för att det framförallt i idéprogrammet och partiprogrammet inte ordagrant står hur ”migrationspolitiken” ska bedrivas.

Därför behöver begreppet operationella indikatorer så att jag kan sätta in dessa delar av texterna i mitt analyschema. På regeringens hemsida går det att läsa att svensk migrationspolitik omfattar flera olika delar. Dessa rör till exempel flykting- och invandringspolitik, återvändande, återinvandring samt frågor om svenskt medborgarskap. Till begreppet räknas även det internationella samarbetet kring dessa frågor in som en del (Regeringen, u.å.). När jag ska använda begreppet migrationspolitik i mitt analyschema har jag bestämt mig för att titta på specifikt tre saker: hur framställs synen på migration, hur uppfattas en migrant samt hur är det lämpligt att agera i migrationspolitiken. Dessa menar jag kan ses som operationella indikatorer på hur jag använder mig av migrationspolitik. Med hur synen på migration framställs innefattar det både hur partierna ser på att ta emot flyktingar och övriga som migrerar. Anledningen till att jag är intresserad av att se hur migranter framställs är för att jag tror att det kan finnas ett samband mellan detta och hur benägna partiet verkar vara för att ta emot migranter. När jag tittar på vad som är lämpligt att göra i sammanhanget tittar jag på delar som om att en mer restriktiv migration eller återvandring ses som önskvärt, samt hur Sverige och övriga länder som vi samarbetar med internationellt ska hantera migrationsfrågor.

Andra begrepp som jag bedömer behöver operationaliseras är begreppen ideologistyrt, opinionsstyrt och konsensus vilka presenterades i mitt teoretiska ramverk. Då jag, likt Tingsten, utgår från så är framtidsprogrammen utformade efter ideologiska visioner kommer jag utgå från att parti- och idéprogrammet ska tolkas som vad som är ideologin i fallet. Om partierna agerar ideologistyrt betyder det att idéerna från dessa program överensstämmer med dagens idéer. En operationell indikator för ideologistyrd är därför just överensstämmelse mellan framtidsprogram och dagens politik. Gällande opinionsstyrt kommer en operationell indikator på detta vara att partierna uttrycker en restriktiv migrationspolitik. Detta då min bakgrund redogjort för att frågan används taktiskt för att locka väljare. Begreppet konsensus innebär som tidigare nämnt, utifrån Mouffes definition, att partier försöker komma överens med varandra. En operationell indikator på detta är därför att se om Moderaterna och Socialdemokraterna uppvisar samma tankar, eller om de uppvisar detta till Sverigedemokraternas restriktiva migrationspolitik.

3.3.1 Validitet och reliabilitet

Esaiasson m.fl. skriver att validitet både kan ses som det svåraste, men samtidigt mest centrala problemet för en undersökning. Detta menar författarna beror på att undersökningen arbetar med en teoretiskt och ett operationellt språk vilket skapar ”översättningsproblem”.

Vidare skriver de att validitet kan definieras på olika sätt, som överensstämmelse mellan teoretisk definition och operationell indikator, frånvaro av systematiska fel eller att vi mäter det som påstås ska mätas (Esaiasson m.fl., 2017, s.58). Dessa tre definitioner delar författarna in i två grupper, begreppsvaliditet och resultatvaliditet. Begreppsvaliditet handlar om operationaliseringarna kan ses om rimliga, och om operationaliseringarna verkar mäta något annat än vad som påstås handlar det om ett systematiskt fel (Esaiasson m.fl., 2017, s.58–59). Då jag upplever att vad som menas med synen på migrationspolitik, och mina andra begrepp jag tagit upp, inte är särskilt omtvistade har jag använt mig av det författarna kallar för "face validity", vilket de menar fungerar i fall som ter sig mer självklara hur de kan översättas (Esaiasson m.fl., 2017, s.62). Förutom god begreppsvaliditet behövs god reliabilitet för att resultatvaliditeten ska bli hög. Esaiasson m.fl. beskriver god reliabilitet som frånvaro av osystematiska fel, vilket kan sägas vara olika slags slarvfel (2017, s.64). För att jag ska uppnå god reliabilitet har jag därför läst det empiriska materialet flertalet gånger, samt tolkat och analyserat idéerna åtskilliga gånger för att minimera risken för slarvfel.

3.4 Analysschema och jämförelsepunkter

För att en idéanalys ska uppnå hög nivå av validitet behövs som tidigare nämnt ett analysverktyg som syftar till att texterna analyseras på likadant sätt. Verktöget som används här är analys-schemat, vilket är ett verktyg som är vanligt vid just idéanalyser. Analys-schemat grundar sig till stor del på Mats Lindbergs schema vid kvalitativ analys av idéer och ideologiskt innehåll, såsom denna presenteras av Boréus och Bergström (2018, s.144). Precis som tidigare nämnt, att idéer består av verklighets- och värdeomdömen och handlingsföreskrifter, så menar jag på att uttrycken som Lindberg använder sig går att applicera på dessa. Innan jag går in på Lindbergs delar vill jag börja med att säga att mitt analys-schema endast kommer innehålla en nivå av utsagor, till skillnad mot Lindbergs som har två (Boréus & Bergström, 2018, s.147). Detta då jag gör bedömningen att det i mitt fall går att utföra en analys med enbart en nivå, och att det går att slå ihop Lindbergs typer till en nivå.

Den första rubriken Lindberg har är värdeutsagor, det innefattar ideal, målsättningar, önskingar eller intressen för att nämna några exempel (Boréus & Bergström, 2018, s.145). Jag kommer översätta denna rubrik i mitt konstruerade analys-schema till "hur ser partiet på migration?", då jag menar på att det ger en bra vägledning för målsättningar och önskingarna som finns kring migration. Jämförelsepunkter jag använder mig är om migration beskrivs som något *positivt*, *negativt* eller *neutralt*.

Den andra rubriken kallas för beskrivande utsagor enligt Lindberg innehåller idéer om hur någonting är (Boréus & Bergström, 2018, s.145). Här kommer jag översätta den till "hur ser partiet på en migrant?". Anledningen till det är att jag är av uppfattningen att hur ett parti ser på en migrant även speglar vilken migrationspolitik som är att föredra. Jag kommer i synnerhet titta på om en migrant ses som en person som *tillför, är en belastning* eller *neutral*. Dessa blir alltså mina jämförelsepunkter. Den tredje och sista rubriken kallar Lindberg för föreskrivande utsagor och med det menas vad som är lämpligt agerande i en given situation (Boréus & Bergström, 2018, s.145). Jag kallar denna för "vad anser partierna är ett lämpligt handlande?" och där använder jag jämförelsepunkterna *öppen, restriktiv* eller *blandad syn* på hur migration ska bedrivas. Därtill tittar jag även om det nämns något om återvandring (något som förespråkas eller inte).

För att koppla analys-schemat till begreppen i mitt teorikapitel, det vill säga, om partierna är ideologiskt-, konsensus- eller opinionsstyrda kommer jag även ta med dessa begrepp för att ge tyngd åt jämförelsepunkterna. Dessa har jag även tilldelat operationella indikatorer på i kapitel 3.3. Om partierna agerar ideologiskt styrt menar jag att idéerna som beskrivs i dagens läge, ska vara tydligt förankrade i idéerna från framtidsprogrammet. Finns inte denna samstämmighet innebär det att partiet inte agerat ideologiskt styrt. Begreppet konsensus kan antingen vara en politik som samspelar med SD:s migrationspolitik, eller konsensus mellan S och M, båda alternativen är såsom Mouffe menar att partier gör i ett postpolitiskt samhälle. Uppvisas inte denna konsensus dras slutsatsen att konsensus inte gäller. Gällande opinion kommer jag använda begreppet för att se om partierna agerar i följd med vad opinionen önskar. Som tidigare nämnt uppvisar väljarna att en stramare migrationspolitik är något som lockar. Visas en öppen migrationspolitik innebär det att frågan inte är opinionsstyrd.

Vad som räknas som negativt, positivt eller något annat alternativ av mina jämförelsepunkter bygger på mina egna värderingar. Detta är något som Esaiasson m.fl. kallar för en stipulativ nivåskattning (2017, s.145). Jag är medveten om att den stipulativa nivåskattningen kan ge föremål för kritik. Dock menar jag att det antagligen kommer vara tydligt huruvida till exempel migration ses som något positivt eller negativt i mitt empiriska material. För att minimera nackdelarna redogör jag därför i min resultatanalys hur jag tolkat vid passager som inte ses som självklara. Om fallet skulle vara att det inte är tydligt kommer jag även vara öppen med det i resultatet och vara försiktig i tolkningarna.

3.4.1 Databearbetning

För att förtydliga hur jag bearbetat min data med hjälp av analyschemat och jämförelsepunkterna ska jag förklara hur jag gått till väga, och även illustrera med ett exempel. Framförallt idé- och partiprogrammen har krävt flertalet noggranna läsningar, då dessa dokument är relativt stora och saknar tydlig rubrik för hur partier tänker i migrationspolitik. Därav har jag till en början behövt plocka fram vissa passager som speglar antingen hur partiet ser på migration, en migrant eller vad de anser är ett lämpligt agerande i migrationspolitiken. Sedan har jag analyserat dessa i förhållande till mina jämförelsepunkter, genom att till exempel ställa frågor som ”är detta en beskrivning som ser en migrant som en person som tillför eller utgör en belastning?”. Därefter har jag placerat in beskrivningen i rubriken för rätt utsaga och lagt till jämförelsepunkten som är lämplig. Ett exempel som jag använder mig av i resultatdelen ska jag nu använda för att illustrera.

- I Moderaternas idéprogram (s.17) läser jag ”Det ska finnas en svensk dröm om respekt för olikheter, trygghet för dem som behöver och belöningar för dem som anstränger sig”.
- Detta uttalande bedömer jag handlar om värdeutsagan ”hur ser partiet på migration?”.
- Jag bedömer ”svensk dröm” som något som indikerar att det är något partiet menar är positivt, och i sammanhanget det är taget gör jag bedömningen att det handlar om människor som söker sig till Sverige för migration.

3.4.2 Visuell framställning av analyschemat

Tabell 1 Visuell framställning av analyschemat

	Värdeutsagor: Hur ser partiet på migration?	Beskrivande utsagor: Hur ser partiet på en migrant?	Föreskrivande utsagor: Vad anser partierna är ett lämpligt handlande?
Moderaternas idéprogram (2011)			
Moderaternas nuvarande politik			
Socialdemokraternas partiprogram (2013)			
Socialdemokraternas nuvarande politik			

3.5 Källdiskussion

För att uppsatsen ska kunna ge trovärdiga resultat är det av vikt att de källorna som använts även dem är trovärdiga. Till att börja med är partiernas program och politik inhämtade från partiernas egna sidor, och de är alltså förstahandskällor. Därav menar jag att det som beskrivs däri är partiernas egna ord. Uppsatsen ställer krav på ett användande av ett minimum av ett visst antal vetenskapliga artiklar, eller annan typ av vetenskaplig skrift, och hur detta garanteras ska jag redogöra för nu. Ett enkelt sätt granska om en artikel är vetenskaplig är genom att undersöka om den är granskad av en oberoende expert, det vill säga, peer reviewed (Mälardalens bibliotek, 2021). Vissa av artiklarna jag använder mig av är inhämtade via Mälardalens biblioteks hemsida och där går det att ändra sökfunktionen till att endast visa sådana, vilket jag gjorde. Ett annat sätt är att ta reda på om tidskriften som ger ut artikeln uppfyller expertgranskningen på Ulrichsweb, vilket jag gjorde på somliga. Även andra typer av skrifter räknas som vetenskapliga, till exempel doktorsavhandlingar. I min uppsats används en doktorsavhandling vilken är Lundborgs, där Herbert Tingstens tankar tas upp. Därtill har jag använt mig av böcker och andra typer av artiklar vilket inte är lika enkelt att tyda om de är expertgranskade (Mälardalens bibliotek, 2021). Däremot har jag tagit reda på vem eller vilka det är som skrivit texten. Då har jag kommit fram till att de är skrivna av forskare vilket gör att de uppfyller kravet som vetenskapliga.

3.6 Metoddiskussion

För det första vill jag återigen vara öppen med det faktum att det inom textanalysen är omöjligt att göra en helt neutral och sann tolkning, då jag som författare även på ett omedvetet plan tolkar information på ett visst sätt. Dock har jag försökt minimera nackdelarna med detta genom att utforma operationalisering och analyschema som ska leda till att texterna jag använder tolkas på samma sätt. För det andra vill jag påpeka att det finns annat material som likaväl hade kunnat spegla det jag väljer att kalla för den faktiska, eller dagens, politik. Sådana källmaterial hade exempelvis kunnat vara flera tal från partiledardebatter. I min mening känner jag emellertid att mitt valda material gav mig tillräckligt med information för att jag skulle kunna dra trovärdiga slutsatser. Dessutom anser jag att det faktum att jag inhämtat empiriskt material från partiernas hemsida, från deras nyhetsartiklar samt från partiledardebatten innebär att en bred bild av dagens politik har kunnat presenterats. Självfallet hade även mina avgränsningar kunnat se annorlunda, då jag exempelvis hade kunnat inkludera fler partier i studien.

Gällande avgränsningen att endast ta med de sex senaste nyhetsartiklarna vill jag börja med att säga att det motiverades mot bakgrunden att jag ville ha så aktuellt material som möjligt, och dessa sträckte sig under ungefär två till tre års tid tillbaka. Det andra jag vill påpeka är att jag gjorde mitt urval genom att först och främst läsa rubrikerna över artiklarna, samt genom att kolla vad den inledande texten handlade om. En rubrik som exempelvis "S vill höja graviditetspenningen" följt av en inledning där det står hur S vill gå till väga med detta, drog jag alltså slutsatsen inte skulle behandla ämnet migration. Med det sagt vill jag alltså förklara att det är möjligt att någon annan artikel än de jag använde skulle kunna säga något om migrationspolitik, då jag inte läste igenom alla nyhetsartiklar som publicerades. Dock menar jag att sannolikheten för detta bör betraktas som liten då en rubrik om graviditetspenning mest sannolikt inte skulle ta upp något om migrationspolitik. Vid fall där jag varit osäker på om migration kan nämnas har jag även läst artikeln för att försäkra mig om att jag inte missar något. Ett annat möjligt sätt att göra urvalet hade varit genom att genomföra ett slumpmässigt urval, där alla artiklar jag kunde hitta inom migration hade fått slumpas fram till att endast bli sex. Anledningen till att jag inte gjorde på detta sätt var av den enkla anledningen att det då hade funnits en sannolikhet för att artiklarna skulle vara publicerade för relativt många år sedan, vilket i min studies fall inte hade varit förenligt med analysens och syftets skull.

4 RESULTAT

I denna del kommer jag först redogöra i löpande text för hur migrationsfrågan skildras i idéprogrammet och Moderaternas nuvarande politik, för att sedan redogöra hur den skildras i Socialdemokraternas partiprogram och nuvarande politik. Den delen innehåller inga tolkningar i sig utan bör ses som just en redovisning av det empiriska material jag undersökt. Som jag nämnde i metodkapitlet anser jag att mitt empiriska material är tillräckligt avgränsat i och med uppsatsen syfte och jag kommer därför gå igenom all text. Inom idéanalysen är dock vissa passager viktigare än andra och det är dessa som jag kommer presentera här. Därefter kommer jag i rubriken ”resultatanalys” sätta in resultatet i mitt analyschema och argumentera för tolkningen av dessa där det är nödvändigt.

4.1 Moderaterna

I Moderaternas idéprogram ”Ansvar för hela Sverige” (2011) går det att läsa att Sverige bland annat ska vara modernt, öppet, sammanhållet och tolerant. De påpekar att det alltid spelar större roll vart en människa är på väg än varifrån den kommer. Därför spelar det ingen roll vilken religion någon tillhör, eller etnicitet någon har då människor endast ska tas till vara för vad de kan och är beredda att tillföra (Ansvar för hela Sverige, 2011, s.17). Moderaternas värderingar om mångfald och jämställdhet beskrivs i idéprogrammet som dels en tillämpning av de mänskliga rättigheterna, men samtidigt som en konkurrens fördel för Sverige (Ansvar för hela Sverige, 2011, s.18). Konkurrens fördelar förklaras till exempel genom att poängtera att sammansatta och fördomsfria samhällen är mer konkurrenskraftiga än homogena och exkluderande samhällen. Moderaterna uttrycker därför ett åtagande att arbeta mot främlingsfientlighet, och uppmuntrar till ett öppet Sverige dit människor ska kunna söka sig för att forska eller arbeta. Dessutom uttrycks det i idéprogrammet att det ska finnas en ”svensk dröm” om respekt för olikheter och trygghet för dem som behöver (Ansvar för hela Sverige, 2011, s.17). Gällande asylrätten förklarar idéprogrammet att Moderaterna värnar om denna, och att Sverige med stolthet ska hjälpa länder som drabbats i konflikter. Moderaterna vill att landet tar ett stort ansvar och undsätter människor som är i behov av detta, men partiet önskar även att andra länder tar sitt ansvar (Ansvar för hela Sverige, 2011, s.22). I idéprogrammet återfinns citatet ”Moderaterna ska ge sitt stöd åt dem som söker demokrati. Sverige ska alltid vara en tydlig internationell röst för de mänskliga rättigheterna” (Ansvar för hela Sverige, 2011, s.21).

Moderaternas nuvarande politik, såsom den presenteras på deras hemsida under ”Migrationspolitik”, innehåller artikuleringer om att Sverige behöver en stram, genomtänkt och långsiktig migrationspolitik. M menar att Sveriges migrationspolitik inte ska avvika från länder som Norge, Tyskland eller Danmark. Huvudregeln för uppehållstillstånd ska vara att de är tillfälliga. Krav som medföljer vid migration ska vara skärpta försörjningskrav vid anhöriginvandring. Vid permanenta uppehållstillstånd och medborgarskap ska det finnas krav på egenförsörjning och godkända språkkunskaper (Moderaterna, u.å.). De beskriver att många som får avslag på sin asylansökan stannar kvar ändå, och att antalet som gör så förväntas öka. I M:s migrationspolitik angående denna situation hittas citatet ”Om inte detta stoppas kommer det att leda till ett permanent skuggsamhälle, präglad av utsatthet, utnyttjande och kriminalitet” (Moderaterna, u.å.).

I nyhetsartikeln ”100 förslag för en ny integrationspolitik” förklaras det att Sverige behöver kraftigt minska på invandringen för att kunna uppnå en lyckad integration. Det står att även om de flesta som söker sig hit kan och vill bidra till samhället så måste Sverige våga ställa krav (Moderaterna, 2021). Att kraven behöver skärpas lyfts även fram i ”Sverige behöver en kraftigt begränsad invandring”, där det framkommer att M driver på för en stram invandring och för skärpta krav på den som kommer hit. Bland annat att den ska kunna försörja sig själv (Moderaterna, 2020). Ett citat hämtat från Maria Malmer Stenergard, som arbetar för Moderaternas migrationskommitté är att hon och ytterligare en kollega där är ”...beredda att sitta dag och natt för att Sverige ska få den politik vi behöver” (Moderaterna, 2020). Nyhetsartikeln ”Skärpta krav för arbetskraftsinvandring” uttrycker ett krav om att endast arbeten som genererar en lön om minst 31 700 kronor i månaden ska ge arbetstillstånd för att få bo här. Dessutom måste det införas krav som gör att de som fått avslag på asylansökan inte kan göra ett spårbyte och stanna genom ett arbetstillstånd (Moderaterna, 2021). M menar att Socialdemokraterna inte gjort tillräckligt mycket för att möta kraven M har på migrationspolitiken. Detta visas genom artikeln ”Löfven valde Miljöpartiet framför en minskad invandring” då M menar att S inte gått till mötes inom någon fråga som ska leda till en stramare migrationspolitik. Krav som M framför i nyhetsartikeln är dels att invandringen kraftigt måste begränsas och skärpta krav på försörjning vid anhöriginvandring (Moderaterna, 2020). I ”Sju förlorade år med Stefan Löfven” står det till exempel att varannan invandrare i Sverige inte är självförsörjande, vilket både betraktas som kostsamt och problematiskt (Moderaterna, 2020). ”Sverige behöver en stram migration nu” förklarar för det första att Sverige fortfarande kämpar med konsekvenserna av flyktingkrisen 2015. Det står även att Sverige kämpar med konsekvenserna av en alldeles för lång tid med generös invandringspolitik och bristande integrationspolitik.

Några exempel på följderna av detta är enligt artikeln trångboddhet, kriminalitet, barn som inte lär sig svenska och kvinnor som lever under hedersförtryck. Maria Malmer Stenergard, som tidigare nämnts sitter i Moderaternas migrationskommitté, menar att det är bekymmersamt att den sittande migrationsutredningen fokuserar på att försöka mjuka upp den nuvarande migrationspolitiken. Artikeln befäster även den faktum att återvändandet för de som fått asylavslag måste stärkas, genom åtgärder som till exempel ska få länder att ta tillbaka sina utvisade medborgare (Moderaterna, 2020).

I partiledardebatten framför Moderaternas partiledare Ulf Kristersson att Socialdemokraterna vill öka invandringen, trots att Sverige har stora integrationsproblem. Kristersson menar även att Sverige tar emot tio gånger fler asylsökande som övriga Norden, samt att en majoritet av de som söker sig till Norden specifikt vill komma till Sverige. Därav anser Kristersson att det är fel tillvägagångssätt när S vill göra det lättare för dem utan asylskäl att stanna kvar i Sverige (Agenda, 2021). Angående den humana aspekten av migrationspolitik menar Kristersson att den inte endast går att mäta i antalet utfärdade uppehållstillstånd. Partiledaren menar att man bör kolla hur det går för dem som stannar kvar, som om de klarar av skolan och håller sig laglydiga och inte begår brott. En tanke Kristersson framför är att Sveriges integration hade fungerat bättre om Sverige för flera decennier sedan beslutat att man ska lära sig svenska och kunna försörja sig själv. Att inte kunna dessa saker, och att inte kräva det, menar Kristersson bäddar för problem (Agenda, 2021).

4.2 Socialdemokraterna

Socialdemokraternas partiprogram "Ett program för förändring" (2013) betonar att socialdemokratins demokratisyn inte har några nationsgränser, och målet är en global gemenskap. Partiprogrammet säger "En gränslös värld i fred och frihet är socialdemokratins långsiktiga mål" (Ett program för förändring, 2013, s.16). Programmet uttrycker en önskan om internationell solidaritet. Denna solidaritet innebär till exempel att stå upp för de mänskliga rättigheterna (Ett program för förändring, 2013, s.5). Inom ämnet solidaritet förklarar S att kärnan för solidaritet är ett ömsesidigt beroende mellan människor, och en omtanke som både innehåller att ta hänsyn och att göra sitt bästa. Detta bygger på tron om att alla gör så gott de kan efter sin egen förmåga (Ett program för förändring, 2013, s.8).

Något som S uttrycker att de vill bekämpa är när fattiga grupper felaktigt görs till ett etniskt problem i samhällsdebatten, på grund av rasism och samhällets klasstruktur (Ett program för förändring, 2013, s.12). Partiprogrammet förklarar att partiet vill verka för interkulturalitet, vilket beskrivs som ett utbyte mellan människor med olika utgångspunkter, där social, etnisk eller religiös bakgrund inte spelar någon roll för individens värde. S skriver att Sverige ska kunna erbjuda en trygg fristad åt människor som tvingats fly, och vill att invandringen ska vara generös och reglerad (Ett program för förändring 2013, s.24). De skriver även att de vill att EU ska ta ett gemensamt ansvar för asyl-och migrationsfrågorna för att alla som söker skydd ska få likvärdig behandling (Ett program för förändring, 2013, s.28).

Under "Migration, asyl- och flyktingpolitik", som alltså representerar hur S skriver om frågan i dagens läge, står det att partiet värnar om en reglerad invandring. De menar att det är grundläggande att människor på flykt får hjälp och har rätt att söka asyl, men att detta är något som även andra länder behöver hjälpas åt med (Socialdemokraterna, 2020). Något som S har gjort är därför att ändra lagstiftningen så att dessa människor ska söka sig till andra länder så att inte Sverige tar allt ansvar. Det som partiet uttrycker att de vill är att den nya, och enligt partiets hemsida, mer restriktiva asyllagstiftning ska fortsätta vara gällande. Därtill förklarar de att Sveriges lagstiftning i frågan inte kan skilja sig jämfört med andra europeiska länder. I dagens politik går det att läsa citatet "Sverige ska ta emot sin andel av EU:s totala mottagande sett till vår befolknings storlek, inte mer" (Socialdemokraterna, 2020). På grund av detta vill partiet öka det globala samarbetet i migrationsfrågor för att fler länder ska ta ansvar (Socialdemokraterna, 2020). Gällande mottagandet av asylsökande menar S att detta ska ske i en mer ordnad form framöver, där de som har rätt att stanna behöver lära sig svenska samt utbilda och försörja sig (Socialdemokraterna, 2020).

De sex senaste nyhetsartiklarna från partiets hemsida som behandlar migrationsfrågor har ett liknande tema. I artikeln "Socialdemokraterna står upp för en ansvarsfull migrationspolitik" förklaras det att det är helt uteslutet för partiet att gå tillbaka till den migrationspolitik som fördes under 2015. Där befästs även att ett starkt samhälle bygger på en balans mellan rättigheter och skyldigheter för dem som ska bo här. Det förklaras att det är en rättighet att få söka sig hit från ett land med oroligheter, men att det även är en skyldighet för den personen att lära sig språket, att göra sig anställningsbar och etablera sig i landet (Socialdemokraterna, 2020). Även artikeln "Alla som lever i Sverige ska lära sig svenska" (Socialdemokraterna, 2018) lägger vikt på att de som kommer hit ska lära sig språket.

För att göra det lyfter S upp flera förslag på hur språkträningen ska användas för att fler faktiskt ska delta. Till exempel ska det vara ett krav att delta i språkträning för att få dagsersättning eller försörjningsstöd. Artikeln ”En permanent och långsiktigt hållbar asyllagstiftning” betonar vikten av en asyllagstiftning som inte skiljer sig från andra EU-länder, samt skyldigheterna med att lära sig språk och komma in på arbetsmarknaden för de som får uppehållstillstånd (Socialdemokraterna, 2020). Gällande krav på individen är detta något som tas upp i ”Trendbrott i nyanländas etablering” där det står att S vill verka för ett regelverk som ställer tydliga krav på individen, så att den lätt ska kunna ta sig in på arbetsmarknaden. I ”Regeringens förslag till ny migrationspolitik” tas det återigen upp att en balans mellan rättigheter och skyldigheter är nödvändigt. Artikeln påpekar även att regeringens förslag är den stramaste permanenta migrationspolitik på 40 år. Anledningen till förslaget beskrivs som en möjlighet för Sverige att få en långsiktigt hållbar migrationspolitik, samt för att undvika att hamna i den situation som flyktingkrisen ledde till (Socialdemokraterna, 2021). En förändring som S röstat igenom, som partiet menar kan öka chanserna för integration, är att ett antal regler som innebär att asylsökanden inte själva ska få välja i vilken kommun de bosätter sig. Om en asylsökande väljer vilken kommun den vill bosätta sig i nekade de då försörjningsstöd (Socialdemokraterna, 2019).

I partiledardebatten vill Socialdemokraternas partiledare först och främst påpeka att det var Moderaterna som var ansvariga för politiken som fördes innan S tog över, och alltså den politik som gällde under flyktingkrisen. Löfven menar att S nu har ändrat lagstiftningen och både infört gränskontroller och en tillfällig lagstiftning. Antalet asylsökande till Sverige lyfter Löfven upp har minskat med 90%. Förslaget på migrationslagstiftning som S framför menar Löfven dessutom skulle bli en av Europas tuffaste (Agenda, 2021). Rimliga krav på en migrant lyfter Löfven fram är att de lär sig språket, att de kan försörja sig och att de kan sköta sig. Migrationslagstiftningen som partiet föreslår menar partiledaren kan bli en möjlighet för en långsiktig lagstiftning (Agenda, 2021).

4.3 Resultatanalys

Tabell 2: Resultatanalys

	Värdeutsagor: Hur ser partiet på migration?	Beskrivande utsagor: Hur ser partiet på en migrant?	Föreskrivande utsagor: Vad anser partierna är ett lämpligt handlande?
Moderaternas idéprogram (2011)	-positivt -en svensk dröm för olikheter -Sverige ska ta emot migranter, pga. mänsklig rättighet med även då det ger fördelar	-tillför -bidrar till ett konkurrenskraftigt samhälle	-öppen -Ta emot migranter -Öka samarbetet inom EU för migration
Moderaternas nuvarande politik	-negativt -en stram migrationspolitik förespråkas -opinionsstyrd	-neutral -skärpta krav på migranter -risk att de som fått avslag men stannar kvar hamnar i kriminalitet -opinionsstyrd sett till kopplingar mellan kriminalitet och invandring	-restriktiv -Sveriges migrationspolitik ska inte avvika mot jämförbara länder -uppehållstillstånd ska som regel vara tillfälliga -konsensus till en mer restriktiv migrationspolitik
Socialdemokraternas partiprogram (2013)	-positivt -vill verka för interkulturalitet -en generös och reglerad invandring	-neutral -bidrar till interkulturalitet	-öppen -Sverige ska ta emot migranter men EU ska också se till att fler länder tar ansvar
Socialdemokraternas nuvarande politik	-negativt -en reglerad invandring -en lagstiftning som ska leda migranterna till andra länder har genomförts -opinionsstyrd	-neutral -ökade krav på migranter -tecken till ideologistyr, utgår från att invandraren gör sitt bästa	-restriktiv -Sveriges lagstiftning ska inte skilja sig mot andra europeiska länder -den mer restriktiva migrationspolitiken ska fortsätta -rättigheter ger skyldigheter - konsensus till en mer restriktiv migrationspolitik

4.3.1 Resultatanalys-hur ser samstämmigheten ut mellan Moderaternas framtidsprogram och dagens politik

I Moderaternas idéprogram talas det om migration i positiva termer. Migration beskrivs inte endast som en handling som genomförs på grund av att det finns en mänsklig rättighetsdimension, utan även som något som leder till ett mer konkurrenskraftigt samhälle. Utöver det utnämns att det ska finnas en "svensk dröm" i att respektera olikheter och att ge trygghet till människor som är i behov av det. En migrant beskrivs som en person som kan tillföra något till samhället. Detta baserar jag på utsagan om att sammansatta och fördomsfria samhällen är mer konkurrenskraftiga än homogena och exkluderade, och där fyller migranten en positiv funktion. Idéprogrammet visar att Sverige ska ta emot migranter, till exempel uttrycks det genom förklaringen att Sverige med stolthet ska hjälpa och erbjuda en fristad till de som behöver. Samtidigt står det i idéprogrammet en önskan om att även andra länder ska ta ansvar och hjälpas åt i situationen.

I dagens politik utpekas migration som något negativt, detta antagande gör jag då en stram migrationspolitik är vad som efterfrågas. Att Sverige "behöver" en stram migrationspolitik står både i nyhetsartiklarnas rubriker, och i själva innehållet av artiklarna på flera ställen. Ordvalet "behöver" menar jag symboliserar att en förändring från den öppna migrationspolitiken är nödvändig, och att det alltså är något negativt att bedriva en liberal migrationspolitik. Beskrivningen av en migrant anser jag kan ses som neutral. Dock menar jag på att det finns tecken som tyder på att en migrant inte ses som en person som tillför samhället något (som den gör enligt idéprogrammet), då det finns tydliga krav som tillfaller en migrant. Detta visar enligt mig på en syn som indikerar att en migrant inte är någon som tillför samhället, men jag bedömer den i analys-schemat som neutral då det inte är något som jag ser som självklart. Därtill menar jag att citatet "Om inte detta stoppas kommer det att leda till ett permanent skuggsamhälle, präglad av utsatthet, utnyttjande och kriminalitet" (angående att de som fått asylavslag stannar kvar) visar på en rad negativa egenskaper som tillskrivs de som önskar migrera. På ett sätt menar jag att detta kan tolkas som att migranter målas upp som oärliga, då det förväntas vara ett problem att väldigt många stannar kvar trots avslag.

Ytterligare ett uttalande, inhämtat från partiledardebatten, som jag menar indikerar en tendens till negativ syn på en migrant är när Kristersson menar att vi ska mäta humanitet genom att kolla hur det går för dem som kommer hit och om de är "laglydiga". Detta visar alltså på en tanke om att migranter inte skulle vara laglydiga.

Dessutom framkommer det att gällande arbetskraftsinvandring ska endast de som erbjuds ett arbete om nästintill 32 000 kronor i månaden få tillstånd att vara här, vilket indikerar att de gör skillnad på migranter. Med det menar jag att en sådan lön nästan oundvikligen innefattar en form av utbildning, och en förmåga för migranten att mer kunna sköta sig själv och sin ekonomi. Då de skriver att de som fått asylavslag inte ska få möjlighet att göra ett så kallat spårbyte och arbetskraftsinvandra menar jag att de visar på att vissa migranter ses som mer värda än andra. En annan aspekt som gör att jag menar att det finns tendenser till en negativ syn på migranter är att Maria Malmer Stenergard lyfter fram att konsekvenser av flyktingkrisen är kriminalitet, vilket återigen visar på att de vill visa att migranter och kriminalitet hör ihop.

Ett lämpligt handlande i migrationspolitiken är att Sveriges migrationspolitik inte ska avvika från andra jämförbara länder, samt så ska de tillfälliga uppehållstillstånden vara regeln. En stramare migrationspolitik är något som lyfts fram flertalet gånger, och därtill även kritik mot framförallt S som inte gjort eller vill göra tillräckligt. Andra lämpliga åtgärder är att se till att öka kraven på migranter, till exempel den språkliga biten men även att de ska kunna vara självförsörjande. Partiledardebatten tar även den upp liknande uttalanden, där det handlar om att Sverige gör mer än övriga Norden, samt yttranden om att S inte vill göra tillräckligt för att minska invandringen. I Moderaternas fall menar jag på att idéprogrammet sammantaget förespråkar migration, och talar om både migration och migranter som något positivt. Denna bild anser åtminstone jag inte överensstämmer med dagens politik, givet hur resultatet presenteras utifrån min idéanalys.

4.3.2 Resultatanalys-hur ser samstämmigheten ut mellan Socialdemokraternas framtidsprogram och dagens politik

Socialdemokraternas partiprogram är positivt till invandring, detta baserar jag på att de beskriver att de vill ha en generös och reglerad invandring. Just detta uttalande kan jag uppleva som otydligt då jag kan anse att generös och reglerad kan fungera som motsatsen till varandra. Ordet generös tolkar jag som att partiet vill ta emot migranter, medan reglerad är svårare att tolka enligt mig. Då partiprogrammet uppvisar positiva tankar om migration anser jag att det är befogat att bedöma synen på migration som positiv. Målet för socialdemokratin demokratisyn nämns däri som en värld utan nationsgränser och en global gemenskap, vilket jag menar symboliserar en migrationspolitik som bör ses som öppen.

Dessutom uttrycker partiet en önskan för ett interkulturellt samhälle vilket jag menar visar på att de är positiva till migration. Inställningen till migranter tolkar jag som relativt neutral då migranter varken beskrivs som en fördel eller nackdel. Dock menar jag att önskan om interkulturalitet uppvisar tecken på att migranter tillför samhället något, men detta är inte något som tydligt beskrivs. Ytterligare något som skulle kunna tala för en tendens till en positiv syn på en migrant är uttalandet om att alla som kommer hit vill göra väl genom att göra så gott de kan, utifrån sin egen förmåga. Partiprogrammet formulerar tankar om att Sverige ska vara öppet för migranter, men samtidigt att EU-samarbetet ska öka så att fler länder tar ansvar. Bedömningen jag gör där angående hur ett lämpligt agerande är, är därmed att ta emot migranter men samtidigt arbeta för att andra EU-länder ska bidra.

I dagens politik menar jag däremot att inställningen till migration bör ses som negativ då den förespråkar en reglerad invandring, samt lyfter upp att lagstiftningen ändrats så att migranterna ska ledas till andra länder. Något som även är värt att nämna är att det framstår som viktigt att förmedla att migrationspolitiken är stramare, genom att till exempel poängtera att det framförda lagförslaget skulle innebära den stramaste fasta asyltagstiftningen på 40 år. Detta var även något som Stefan Löfven tog upp i partiledardebatten. Där förklarade han att Sverige, med det nuvarande förslaget till fast migrationslagstiftning, skulle erhålla en av de tuffaste i Europa. Som jag nämnde tidigare återfanns begreppet ”reglerad” även i partiprogrammet. Dock vill jag påstå att då övervägande del av dagens politik endast talar om stramare eller mer reglerad, så tolkar jag dagens politik som med ett tydligare fokus på reglering, jämfört med partiprogrammet där det mer nämns hastigt. Synen på en migrant kan tolkas som neutral även i dagens politik, dock så finns det även krav på vad en migrant måste göra för att få stanna i Sverige. Till exempel tar flera av nyhetsartiklarna jag analyserade upp att partiet vill förmedla att rättigheter även genererar skyldigheter för en migrant. Skyldigheter som att lära sig språket och att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället. Dessa krav tog Löfven även upp i partiledardebatten där han flertalet gånger uttryckte att det var rimligt att de som kommer hit lär sig språket och sköter sig. Detta kan vara ett tecken på att synen är att migranter inte gör tillräckligt och därav behöver ökade krav införas. Vad som är en lämpligt handlande i dagens menar S är att fortsätta med den restriktiva migrationspolitiken, samt att Sveriges lagstiftning inte ska skilja sig mot andra europeiska länder. Partiledardebatten tog även den upp påståenden om hur mycket invandringen minskat, samt hur tufft det nya förslaget är jämfört med andra europeiska länder.

Sammanfattningsvis, för att återkoppla till frågeställningen ”hur samstämmigt är framtidsprogrammen med dagens politik?”, går det alltså att göra tolkningen att båda partierna har en positiv syn på migration i framtidsprogrammet, något som sedan bedöms som negativt i dagens politik. I synen på en migrant framställs det i framtidsprogrammen som något neutralt, eller en person som kan tillföra något, medan båda partierna har en neutral syn (med högre ställda krav) i dagens politik. Hur ett lämpligt agerande går från att i framtidsprogrammen tolkas som att det är en självklarhet för Sverige att ta emot migranter, men dock att EU-samarbetet borde öka, till att i dagens politik framställas som att Sverige inte ska göra något mer än ett annat EU-land.

4.3.3 Resultatanalys- kan agerandet ses som ideologi-, opinionsstyrt eller konsensus?

Med bakgrund i att resultatet ovan visar en viss diskrepans mellan deras framtidsprogram och faktiska politik, anser jag att det åtminstone i migrationsfrågan visat sig att agerandet inte kan ses som ideologistyrkt. Utgångspunkten för denna uppsats är att migrationspolitik ska ha blivit föremål för att erhålla en status som en fråga som används för att få stöd av väljaropinionen, där en restriktivitet är vad opinionen efterfrågar. Då resultatet i samstämmigheten visar att det idag presenteras en restriktiv migrationspolitik, ökade krav på migranter, samt att Sverige inte ska ta emot fler migranter än andra länder kan detta ses som ett opinionsstyrt beslut. Jag anser att bedömningen av att det är opinionsstyrt även kan härledas av det faktum att det uttrycks som oerhört viktigt för båda partierna att förmedla hur åtstramande migrationspolitik de vill föra. Detta visas till exempel genom rubrikerna för nyhetsartiklarna, som ”Socialdemokraterna står upp för en ansvarsfull migrationspolitik”, eller ”Löfven valde Miljöpartiet framför en minskad invandring” för att nämna två. Den sistnämnda menar jag även ger en indikation på att det blivit ”allmänt känt” att en minskad invandring är normen som ska följas, då det förefaller märkligt att Socialdemokraterna agerat på ett sätt som inte är tillräckligt återhållsamt. Samtidigt vill jag även påstå att resultatet visar att diskrepansen även innehåller konsensus. Till att börja med finns det en konsensus mellan både M och S om att migrationspolitiken ska vara restriktiv. Dessutom innebär restriktiviteten i frågan att partierna anammat SD:s idéer på så sätt att migrationspolitiken förskjutits i riktning mot dem. Något som skiljer sig, och gör avsteg från konsensus, är att S har en tendens till ideologistyrkt syn på migranter i dagens läge, då de har en tämligen neutral syn men samtidigt påpekar att migranter gör sitt bästa. Denna tanke återspeglas mot vad de påstår i framtidsprogrammet vilket gör att jag tolkar just den delen som ideologistyrkt. I M:s fall gör de däremot kopplingar till samhällsproblem i dagens läge vilket gör det opinionsstyrt.

5 DISKUSSION

Hur ser då samstämmigheten ut mellan framtidsprogrammen och den faktiska politiken? Som resultatet ovan visar anser jag att finns det en viss diskrepans mellan idéerna och det praktiska. För att börja med frågan kring hur synen på migration framställs menar jag att bilden som ges i framtidsprogrammen tydligt framställer migration som något som påverkar samhället positivt. En framställning som sedan i det praktiska framställs som något som behövs begränsas. Samma sak gäller synen på en migrant, framtidsprogrammen uppvisar en neutral syn, eller en syn där migranterna faktiskt tillför samhället något av olika anledningar, men där det praktiska visar på att högre krav ska ställas för att de ska få stanna i landet. Framtidsprogrammen beskriver det som en självklarhet att ta emot migranter, medan den faktiska politiken skriver att vi både måste begränsa samt inte ta emot fler migranter än andra länder. Det intressanta i framställningen, i min mening, är att båda partierna uppvisar samma slags diskrepans. Med det menar jag att ändringen gått åt ett liknande håll. Något som jag finner oväntat är dock att jag upplever att M har en större diskrepans än S i fråga mellan idén och praktiken. Såsom M:s idéprogram är utformat upplever jag nämligen att de ställer sig mer positiva till migration och migranter än S, samt att jag upplever M:s politik idag som mer restriktiv än S. Ytterligheterna menar jag alltså är bredare i M:s fall, i till exempel sättet de beskriver migranter på jämfört med S. I idéprogrammet har jag bedömt att M innehar en positiv syn på migranter, medan S uppvisar en neutral syn. Jämfört med dagens retorik då M gör flertal kopplingar till kriminalitet och växande skuggsamhällen när de talar om migranter, medan S inte gör sådana. Utifrån att M arbetar fram ett idéprogram kan det å andra sidan ses som väntat att vissa idéer behöver formuleras om, och migrationsfrågan kan jag anta är en sådan punkt, utifrån vad min studie visar.

För att koppla resultatet till min teoretiska referensram och teorier anser jag i visst avseende att det var väntat att det skulle råda en avvikelse mellan framtidsprogrammen och hur politiken är idag, särskilt då frågan gällde migrationspolitik vilket har varit en stor fråga senaste åren. Jag vill lyfta fram det faktum att migrationspolitiken ses som en opinionsfråga (eller taktisk fråga för att få väljare) i denna uppsats i viss mån kan förstås som en tolkning jag gjort. Samtidigt menar jag att jag presenterar stöd för att migrationspolitiken faktiskt har spelat roll för partiernas valresultat, särskilt i Moderaternas fall. Som jag nämnde i bakgrundskapitlet har M i den senaste demoskopmätningen faktiskt fått väljare från bland annat SD, vilket jag kan se som ett tecken på att den nya artikulationen i migrationspolitiken faktiskt tilltalar. Den demoskopmätningen jag hänvisade till visade även att Socialdemokraterna tappat väljare till Vänsterpartiet, med anledning av att S ska ha gått för mycket åt mitten.

Lundborg lyfter fram Tingstens tankar om att partier agerar på exakt detta sätt, alltså genom att överge framtidsprogram för att fokusera på frågor som hjälper partiet att erhålla väljare. Det är något som jag menar kan ses i resultatet då idéerna som är tänkta att leda partierna inte aktualiseras i det praktiska. Denna tes anser jag därmed kan ses som förstärkt utifrån vad resultatet visar. Ett antagande jag gör är att partierna har denna diskrepans just av taktiska skäl, i linje med Tingstens resonemang. Teorin som bygger på Gunnar Sjöbloms resonemang av att partier maximerar inflytande på tre politiska arenor, där Moderaternas öppna migrationspolitik sägs vara en bidragande anledning till att partiet tappade väljare efter 2010, menar jag förstärker Tingstens teori om det taktiska motivet. Författarna för den artikeln påstår att det dels kan finnas anledning för M att se över sin migrationspolitik, då många väljare går till SD. Dessutom menar de att Fredrik Reinfeldts migrationspolitik överlag kritiserades av moderata väljare och att det kan finnas en anledning för partier att se över sin ideologiska framtoning vid ett skifte av partiledare. Som resultatet visar kan också den ideologiska framtoningen ses som förändrad då de inte agerar i linje med idéprogrammet. I Socialdemokraternas fall anser jag att det finns en poäng i att lyfta upp Hinnfors kommentar om att vid resursproblem har de ideologiska motiven hamnat i skymundan. Även om migrationspolitik inte kan sägas vara ett resursproblem menar jag på att det funnits en problematik inom partiet där ideologin tenderat att glömmas bort vid mer krisande situationer. Vid fallet av öppen migrationspolitik, i kombination med väljarförluster och stora flyktingströmmar, verkar det återigen vara ideologin som hamnat i kläm.

I den tidigare forskningen kring migrationspolitik vilket jag presenterade i uppsatsens bakgrundskapitel anser jag att det både kan ses som oväntat och väntat att partierna inte levererar den politik som de borde förmedla i idén. Med det menar jag att båda partierna tappat röster sedan 2010, samt att det uppstod en ny aspekt i migrationspolitik i och med att SD verkade få väljare av just anledningen att de hade en restriktiv migrationspolitik. Forskningen av Vertove och Wessendorf förklarade att partier generellt börjat tala i negativa termer kring migrationsfrågor, vilket även det indikerade att det fanns en möjlighet att det skulle råda en skillnad mellan politiska texter från 2011 och 2013 till idag. Något som flera av de vetenskapliga källorna tog upp var det faktum att både Moderaterna och Socialdemokraterna uppvisade vissa tendenser till att bedriva en restriktiv migrationspolitik. Samtidigt visade några av de vetenskapliga källorna att ett tydligt avstånd mot en restriktiv migrationspolitik proklamerades av båda partierna. Detta menar jag är intressant då fallet idag kan ses som en helomvändning mot ett sådant uttalande.

Därtill gjorde Kokkonen bedömningen att det inte fanns något som talade för att de etablerade partierna skulle göra avsteg från den liberala migrationspolitiken, vilket tvärtom mer eller mindre kan ses som ett faktum idag. Något som jag kan se utifrån resultatet är att det verkar som båda partierna valt att prioritera det som Gunnar Sjöblom benämnt som väljararenan. I alla fall om bakgrunden är sann och den öppna migrationspolitiken setts som en fråga som genererar väljartapp. Även den parlamentariska arenan menar jag verkar spelat roll för agerandet då partierna, enligt Magnusdottir, förstod vikten av migrationspolitiken när de inte kunde rösta igenom budgeten i slutet av 2014. Vad jag menar är att partierna möjligen har insett att det är mer eller mindre omöjligt att maximera inflytandet på den parlamentariska arenan, medan de håller en fast linje på en fråga som har stor betydelse. Enligt mig är det kanske den interna arenan som kan sägas vara den som fått lägst prioritet utifrån vad jag kommit fram till för resultat i mina fall. I Moderaternas fall verkar det dock funnits en poäng i att se över den ideologiska framtoningen när de bytte partiledare, då Reinfeldts politik mötte stor kritik på migrationsområdet. I Socialdemokraternas fall ser jag dock denna diskrepans mellan idé och praktik som något som faktiskt kan skapa en brist på den interna arenan, då det inte ter sig lika tydligt att väljarna efterfrågat denna restriktivitet.

Uppsatsen undersökte i första hand hur samstämmigheten mellan idé och praktik såg ut för två traditionellt stora riksdagspartier. Som andra frågeställning ämnade denna uppsats att ta reda på om det gick att säga något om partiernas ideologiska styrighet, opinionsstyrighet, eller försök till konsensus utifrån just detta fall i migrationspolitiken. Resultatet visade som bekant att partierna i detta fall inte verkade vara särskilt styrda av ideologi, då idéerna från framtidsprogrammen skiljde sig från hur de bedriver politik. Jag menar att om partierna skulle vara ideologiskt styrda skulle det gå att förutspå hur de talar om frågan i dagens läge med hjälp av framtidsprogrammen, alltså som "Saliency"-modellen menar, vilket uppenbarligen inte gick. För att återkoppla med teorierna som gav grund för denna frågeställning handlar det alltså om att partierna agerade som Downs och Panebianco utgick ifrån, nämligen att partier gör vad som är bäst för dem i avseende att få väljare och vinna val. Jag anser att detta går hand i hand med Tingstens teori, och menar att det i grunden är samma tankesätt som appliceras. Samtliga utgår från att ideologin inte spelar någon roll för politiskt beslutsfattande, samt att det finns någon dimension som handlar om att detta görs för att partiet eller de som styr partiet ska vinna på det. Att migrationspolitik handlar om att tilltala opinionen förtydligas framförallt genom partiernas nyhetsartiklar, där jag upplever att partierna nästan vill triumfera med hur pass restriktiva de kan vara i frågan. Moderaternas nyhetsrubrik "Löfven valde Miljöpartiet istället för en stramare invandring" menar jag visar på hur naturligt M i dagens läge menar att det är att invandringen ska hållas på en låg nivå.

Mouffes tankar kring att partier i det postpolitiska samhället försöker uppnå konsensus anser jag även är intressant att belysa till resultatet. Resultatet visade att både M och S mer eller mindre delade syn i framtidsprogrammen. Även i dagens läge menar jag att de delar syn, dock till viss del med olika starka artikuleringar kring restriktiviteten och synen på migrationspolitik. Med tanke på att de följt opinionen, och därav även börjat tala kring migrationspolitik i termer som påminner om SD:s restriktivitet, vill jag påstå att partierna även agerar genom att nå konsensus.

5.1 Fortsatt forskning

Något som jag anser hade varit intressant är att undersöka om det råder en diskrepans mellan framtidsprogram och faktisk politik inom andra politikområden än migration. Som jag tydliggjort för innan har just migration fått stor uppmärksamhet, och kanske var det därför som min uppsats visar på en diskrepans. Att undersöka andra områden menar jag därför skulle bidra till en fördjupning i problemformuleringen och frågan om partier agerar som de i idén är tänkta att göra. Ytterligare förslag på tankar om fortsatt forskning är hur samstämmigheten mellan framtidsprogram vid olika tider ser ut. Går det till exempel att se att partierna vid en viss tidpunkt börjar avvika från ideologin och bildar framtidsprogram som traditionellt inte stämmer överens med denna? En tanke som även växt hos mig utifrån mina vetenskapliga källor som menar på att Fredrik Reinfeldts migrationspolitik ska ha varit en bidragande orsak till att partiet tappade väljare, är om just detta idéprogram avviker från Moderaternas tidigare. Med det menar jag om år 2011:s program var åt ett mer liberalt håll än vad Moderaternas traditionellt stått för, vilket jag menar även skulle gå att undersöka med utkastet till det program som förväntas gå igenom senare i år.

6 SLUTSATSER

Själva problemformuleringen med studien var att se om partier agerar i linje med deras ideologiska mål, eller om konsensus eller opinionsstyrda mål är vad som driver dem. Syftet blev därför att ta reda på hur bidragande framtidsprogrammen är för hur partierna talar om migrationspolitik idag. Frågeställningarna som jag ämnat besvara är dels om det råder en osamstämmighet mellan framtidsprogram och dagens politik, samt om partierna i detta fall agerar med en agenda som bedöms som ideologisk, opinionsstyrd eller konsensusstyrd. Denna uppsats har för det första bevisat att det råder en diskrepans mellan partiernas framtidsprogram och faktiska politik, åtminstone i avseendet migrationspolitik och fallen Moderaterna och Socialdemokraterna. Till exempel ser vi att uttrycket om en svensk dröm för olikheter, har bytts ut till en skepsis för invandring och koppling till samhällsproblem. Tankarna om ett solidariskt och öppet Sverige har istället blivit ett triumferande kring vilket parti som kan vara tillräckligt restriktiva. För det andra, utifrån resultatet att samstämmigheten inte var särskilt god mellan idén och det praktiska, drar jag även slutsatsen att det verkar som partierna agerat opinionsstyrt. Då resultatet även visade att partierna höll med varandra i stora drag, både inom framtidsprogrammen och riktningen de valt idag, drar jag även slutsatsen att partierna uppvisar konsensus.

Flera av teorierna jag applicerat på denna studie har varit inne på detta spår, och menat att partier inte agerar som de påstår i framtidsprogram, utan handlar på ett sätt som ska gynna dem med fler väljare och därtill mer makt. I denna uppsats fall med M och S kan jag påstå att dessa teorier verkar hålla. Detta är en slutsats som jag kan känna viss nedslagenhet kring. Åtminstone jag kan uppleva att det ter sig märkligt att det kan skilja sig markant mellan vad partierna påstår och hur de sedan agerar, då jag känner att det om något kan skapa osäkerhet i det politiska landskapet. Frågan jag ställer mig efter denna uppsats, efter att ha kommit fram till att det saknas en samstämmighet mellan framtidsprogram och faktiskt politik, är *varför* denna samstämmighet saknas? Ytterligare en fundering som uppkommer av detta resultat är om eller vilka effekter partiernas uppvisade ambivalens kan ge för den svenska politiken.

REFERENSER

- Agenda. (2 maj 2021). *Partiledardebatten-del 2* (TV-program). SVT.
<https://www.svtplay.se/video/30797662/agenda/agenda-partiledardebatt-2-maj-21-15?info=visa>
- Boréus, K., & Bergström, G. (2018). *Textens mening och makt* (4 uppl.). Studentlitteratur.
- Czaika, M., & Di Lillo, A. (2018). The geography of anti-immigrant attitudes across Europe, 2002–2014, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44(15), 2453–2479.
<https://doi.org/10.1080/1369183X.2018.1427564>
- Demoskop. (u.å.). *Väljarbarometern, mars 2021*. <https://demoskop.se/valjarbarometern-mars-2021/>
- Downs, A. (1957). An Economic Theory of Political Action in a Democracy, *The Journal of Political Economy*, 65(2), 135–150. <https://doi.org/10.1086/257897>
- Ekengren, A. & Oscarsson, H. (2015). Ett liv efter Nya Moderaterna? *Statsvetenskaplig tidskrift*, 117(2), 153–168
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan* (5 uppl.). Wolters Kluwer.
- Goździak, E.M., Main, I., & Suter, B. (2020). *Europe and the Refugee Response: A Crisis of Values?* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429279317>
- Hinnfors, J., (2015). Socialdemokraterna: Från klar vaghet till vag klarhet. *Statsvetenskaplig tidskrift*, 117(2), 137–152
- Hinnfors, J., & Sundström, M. R. (2015). Ett val, tre arenor, åtta partier—en partialanalys av riksdagsvalet 2014. *Statsvetenskaplig tidskrift*, 117(2), 121–136.
- Jansson, M., Micheletti, M., & Sandahl, J. (2018). *8 lektioner i val*.
https://www.statsvet.su.se/polopoly_fs/1.395917.1534324907!/menu/standard/file/8_lektioner_i_val_2018.pdf
- Karlsson, P. & Eriksson, N. (16 augusti 2014). *Fredrik Reinfeldt: öppna era hjärtan*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/xR9OgB/fredrik-reinfeldt-oppna-era-hjartan>

- Kokkonen, A. (2015). *Vad kan förklara Sverigedemokraternas framgång?* Ekonomisk debatt. <http://www.nationalekonomi.se/sites/default/files/2015/05/43-4-ak.pdf>
- Lundborg, J. (1991). *Ideologiernas och religiones död-en analys av Herbert Tingstens ideologi- och religionskritik*. Nya Doxa AB.
- Magnusdottir, G.L. (2016). Immigrant Representation in the Swedish Parliament: Towards Homogeneity or United Diversity? *Social Change Review*, 14(2), 97-120.
<https://doi.org/10.1515/scr-2016-0024>
- Migrationsverket. (8 oktober 2020). *Fem år sedan flyktingsituationen 2015*.
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Aktuella-fragor/Fem-ar-sedan-flyktingsituationen-2015.html>
- Moderaterna (u.å.). *Migrationspolitik*. <https://moderaterna.se/migrationspolitik>
- Moderaterna. (2011). *Ansvar för hela Sverige*.
https://moderaterna.se/sites/default/files/page_attachments/2017-06/ideoprogram_-_ansvar_for_hela_sverige_2013_1.pdf
- Moderaterna. (6 mars 2020). *Sverige behöver en stram migration nu*.
<https://moderaterna.se/sverige-behoover-en-stram-migration-nu>
- Moderaterna. (27 juni 2020). *Sverige behöver en kraftigt begränsad invandring*.
<https://moderaterna.se/sverige-behoover-en-kraftigt-begransad-invandring>
- Moderaterna. (7 juli 2020). *Löfven valde Miljöpartiet framför en minskad invandring*.
<https://moderaterna.se/lofven-valde-miljopartiet-framfor-en-minskad-invandring>
- Moderaterna. (2 februari 2021). *Skärpta krav för arbetskraftsinvandring*.
<https://moderaterna.se/skarpta-krav-arbetskraftsinvandring>
- Moderaterna. (8 april 2021). *100 förslag för en ny integrationspolitik*.
<https://moderaterna.se/100-forslag-en-ny-integrationspolitik>
- Moderaterna. (15 april 2021). *Sju förlorade år med Stefan Löfven*.
<https://moderaterna.se/sju-forlorade-ar-med-stefan-lofven>
- Mouffe, C. (2008). *Om det politiska*. Tankekraft Förlag.
- Mälardalens bibliotek. (18 mars 2021). *Hur vet jag om det jag hittat är vetenskapligt?*
<https://libguides.mdh.se/c.php?g=627111&p=4486609>

Novus. (7 april 2021). *Rapport: viktigaste politiska frågan.* <https://novus.se/wp-content/uploads/2021/04/novusviktigastefraganapril2021.pdf>

Oscarsson, H., Bergman, T., Bergström, A., & Hellström, J (2021). *Demokratirådets rapport 2021: Polarisering i Sverige*. SNS Förlag

Panebianco, A. (1988). *Political parties: organization and power*. Cambridge university press.

https://books.google.se/books?hl=sv&lr=&id=xC44AAAAIAAJ&oi=fnd&pg=PR10&dq=angelo+panebianco&ots=wmlVlNqLS_&sig=Q31n8aXDFzDuOTWemaxnWJNDAsg&redir_esc=y#v=onepage&q=angelo%20panebianco&f=true

Pennings, P., Keman, H., & Kleinnijenhuis, J. (2006). *Doing research in political science* (2nd ed.). SAGE Publications Ltd <https://www-doi-org.ep.bib.mdh.se/10.4135/9781849209038>

Sandberg, L. & Demker, M. (2014). Starkare oro för främlingsfientlighet än för invandring i Annika Bergström & Henrik Oscarsson (red). *Mittfåra & marginal*. Göteborgs universitet: SOM-institutet

Socialdemokraterna. (2013). *Ett program för förändring*.

https://www.socialdemokraterna.se/download/18.12ce554f16be946d04640b87/1568881590520/ett-program-for-forandring_2013.pdf

Socialdemokraterna. (24 april 2018). *Alla som lever i Sverige ska kunna svenska*.

<https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2018-04-24-alla-som-lever-i-svenska-ska-kunna-svenska>

Socialdemokraterna. (18 juni 2018). *Trendbrott i nyanländas etablering*.

<https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2018-06-18-trendbrott-i-nyanlandas-etablering>

Socialdemokraterna. (27 november 2019). *Nya regler gällande eget boende (EBO)*.

<https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2019-11-27-nya-regler-gallande-eget-boende-for-asylsokande-ebo>

Socialdemokraterna. (7 augusti 2020). *Socialdemokraterna står upp för en ansvarsfull migrationspolitik*.

<https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2020-08-07-socialdemokraterna-star-upp-for-en-ansvarsfull-migrationspolitik>

Socialdemokraterna. (25 september 2020). *Migration, asyl- och flyktingpolitik*.

<https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/a-till-o/migration-asyl--och-flyktingpolitik>

Socialdemokraterna. (8 oktober 2020). *En permanent och långsiktigt hållbar asyllagstiftning*. <https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2020-10-08-en-permanent-och-langsiktigt-hallbar-asyllagstiftning>

Socialdemokraterna. (4 april 2021). *Regeringens förslag till ny migrationspolitik*. <https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2021-04-08-regeringens-forslag-till-ny-migrationspolitik>

Sverigedemokraterna. (u.å.). *Migration på rätt sätt*. <https://sd.se/vad-vi-vill/migrationspolitik/>

Valmyndigheten. (4 juli 2019). *Valresultat 2010*. <https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2010/valresultat.html>

Valmyndigheten. (12 september 2019). *Valresultat 2014*. <https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2014/valresultat.html>

Valmyndigheten. (23 oktober 2020). *Valresultat 2018*. <https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2018/valresultat.html>

Vertovec, S., & Wessendorf, S. (Eds.). (2010). *The multiculturalism backlash : European discourses, policies and practices*. ProQuest Ebook Central <https://ebookcentral.proquest.com>

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Box 883, 721 23 Västerås **Tfn:** 021-10 13 00
Box 325, 631 05 Eskilstuna **Tfn:** 016-15 36 00
E-post: info@mdh.se **Webb:** www.mdh.se